

ÓBUDA – BÉKÁSMEGYER-ÖNKORMÁNYZAT

POLGÁRMESTER

1033 Budapest, Fő tér 3.

Budapest Főváros Főpolgármesteri Hivatal
Tarlós István Főpolgármester részére

190/PM/2013.

Budapest

Városház utca 9-11.

1052

Tisztelt Főpolgármester Úr!

Mint az Ön előtt is ismert, a III. kerületben Óbuda- Újlak területén az Európai Unió támogatásával a KMOP-5.2.2/B-09-2f-2010-0004 számú pályázat keretében valósul meg az Óbudai Promenádné elnevezésű fejlesztés. Az Óbuda- Újlak Községi Egyesület kezdeményezésére, a III. kerületi Önkormányzat támogatásával a tervek szerint 2013. március 28-án, Puskás Ferenc születésének évfordulóján a Promenádné területén felállításra kerülne a Puskás Ferenc emlékére létrehozott „Puskás Öcsi Szoborcsoport”. (A szobor pontos elhelyezési koordinátái: É 41° 31' 46", K 19° 21' 26", Bp. III. Bécsi út és Dereglye utca tengelye)

Az Óbuda-Újlak Községi Egyesület kezdeményezésének célja egy Puskás Ferenc emléket megőrző, egyéniségét híven felidéző, művészi kivitelezésű alkotás létrehozása. A cél egy olyan mű megalkotása, amely megtestesíti magában mindazokat a pozitív gondolatokat, értékeket, amelyeket minden magyar ember Puskással kapcsolatban táplál. Szülessen egy olyan szobor, amely kisugárzásában alkalmas arra, hogy kultikus helyé, zarándokhelyé váljon, legyen úti cél, amit minden Puskás rajongónak kötelező felkeresnie, emlékhely, ami hallhatatlanná teszi a legismertebb magyar világsztárt. Az alkotás megvalósítását a kerületi Önkormányzat 10 millió forinttal támogatta. A szobrot elkészítő művész pályázat útján került kiválasztásra. A pályaműveket a Budapesti Történeti Múzeum és a Budapest Galéria által összehívott szakmai szakértői bizottságból álló zsűri véleménye alapján a bíráló bizottság bírálta el és tett javaslatot a megvalósítandó műre. A Bíráló Bizottság tagjai között szerepelt a híres labdarúgó özvegye, Puskás Ferencné is.

Budapest Főváros Önkormányzatának tulajdonában áll a Budapest III. 14772/2 hrsz-ú, kivett közterület megnevezésű ingatlan, melyen a tervezett szobor elhelyezkedne. Jelenleg is folyamatban van egy megállapodás kidolgozása arra vonatkozóan, hogy fenti ingatlanok az Óbudai Promenádné fejlesztési területébe eső eca. 3500 nm nagyságú része a III. kerületi Önkormányzat tulajdonába kerülhessen. Elkészültek a Kerületi Szabályozási Tervnek megfelelő változási vázrajzok az ingatlanok szabályozására vonatkozóan, a Földhivatalnál jelenleg is folyamatban van a telekalakítással kapcsolatos határozathozatal. Reményeink szerint a földhivatali eljárás és a tárgyalások mihamarabbi befejezését követően rendeződnek a terület tulajdonjogi viszonyai és a szobor tervezett helye a kerületi Önkormányzat tulajdona lesz.

Tekintettel arra, hogy az ingatlan-nyilvántartás jelenlegi adatai szerint a 14772/2 hrsz-ú ingatlan Fővárosi tulajdon, a szobrot pedig a tervek szerint a március 28-i évfordulón ünnepélyes keretek között szeretnénk felavatni a Fővárosi Önkormányzat tulajdonosi hozzájárulását szeretnénk kérni a szobor közterületen történő elhelyezésével kapcsolatosan. Kérjük, hogy a „Puskás Öcsi Szoborcsoport” 14772/2 hrsz-ú ingatlanon történő megvalósításához c. tulajdonosi hozzájárulás tárgyában benyújtott kérelmünket a Közgyűlés február 27-i ülésének napirendjére felvenni szíveskedjenek. Az előterjesztést a hozzá kapcsolódó mellékletekkel együtt a levelemhez mellékeltem.

Budapest, 2013. február 19.

Szíves segítségét megköszönve

Tisztelettel:

Bús Balázs

Állásfoglalás

Az Óbuda-Újlak Községi Egyesület (dr. Hatházi György elnök, 1036 Budapest, Bécsi út 53-55.) kezdeményezésére és költségviselésével készül *Puskás Ferenc labdarúgó (1927-2006) egészalakos portrészobra*, amelyet Budapesten a III. kerületi Bécsi út Óbuda-újlaki szakaszán kívánnak elhelyezni, hogy a helyszínen már meglévő Puskás-kultuszt a szobor felállításával is terjesszék és népszerűsítsék.

A „*Puskás Öcsi szobor*” tervezésére a kezdeményező 2012 novemberében köztéri képzőművészeti pályázatot írt ki, amelyre tíz szobrászművészt hívott meg. A pályázat kiírója egy 1970 és 74 között Thessalonikiben készült fényképfelvételt ajánlott a kompozíció alapjául, miáltal a feladatot a labdakezelés egy konkrét mozdulatát bemutató, zsánerjelenetbe foglalt portrészobor tervezésében konkretizálta. A fotó egy pillanatfelvétel, azt mutatja, amint egy napsütötte városi utcán az öltönyös Puskás, gyerekektől körülvéve, az egyikük labdájával „dekázni” kezd.

A meghívott művészek közül a megadott határidőre és a pályázati kiírásban foglaltaknak megfelelően

Baráz Tamás és Erős Apolka (1211 Budapest, Duna-lejáró u. 26.)

Menasági Péter (2832 Héreg, Rákóczi u. 2.)

Mészáros Attila (1027 Budapest, Vitéz u. 14/a.III.2.)

Mihály Gábor (1987 Budapest, Százados út 3-13.)

Tóth Dávid (1044 Budapest, Vas Gereben u. 18.) és

Tóth Ernő (2030 Érd, Fényező u. 94.)

szobrászművészek nyújtották be pályaműveiket.

A BTM Budapest Galéria szakmai bíráló bizottsága a bírálat alkalmával szembesült azzal a ténnyel, hogy a kezdeményező felkérésére **Pauer Gyula** (+2012) több éven át foglalkozott a Puskás Öcsi szobor témájával, és el is készítette egy kétalakos kompozíció 1:1 gipsz tervét. A terv megléte csak 2012 decemberében, azaz a pályázat kiírását követően jutott a kiíró tudomására, aki a benyújtott pályaművek mellett Pauer tervét is a bíráló bizottság figyelmébe ajánlotta. A bíráló bizottság – részben kegyeleti, emberiességi megfontolásokból, részben a mű kvalitásaira tekintettel – úgy döntött, hogy a pályázatra benyújtott anyag mellett a Pauer-tervet is értékeli.

A jelen állásfoglalás a szakértői véleményeket a pályázók nevének alfabetikus sorrendjében, a rövid műleírásokhoz kapcsolódva, szerkesztett formában tartalmazza.

Baráz Tamás és Erős Apolka négyalakos bronz kompozíciót helyezett a járószínt enyhe lejtését kompenzálva, egy 300 x 250 x 3-16 cm befoglaló méretű, torzított negyed körökre. A 180 cm magas főalak és a 125-150 cm magas gyerekfigurák ívesen elrendezett, laza csoportozatot alkotnak. A felirat a matt szürke gránit podeszt magasabb, homlokoldali peremére kerül.

A kompozíció erőnye a csoport izgalmas elrendezése és az ötletes, szépen ívelt podeszt. A főfigura statikailag rendben van, mozdulata érthető, de a felépítése, tömege nem hozza a karaktert, plasztikai megfogalmazása kicsinyes.

Menasági Péter egy 300 x 250 cm alapterületű, szürke gránit lapokkal burkolt felületre helyezi a kétalakos bronz kompozíciót. A bal lábbal „dekázó” Puskást egy tizenéves fiú csipőre tett kézzel figyeli.

A Puskás figura tartása nem szerencsés, felépítésbeli problémákat mutat, a fej nagy, a jobb kar rövid, a mellékalak viszont telitalálat. A fiú testtartása, traktálása nagyon szép, gesztusa kifejező, a tekintet vezetés tökéletes.

Mészáros Attila a fényképfelvételen látható viselettől eltérően, jobbával a vállára vetett zakót tartva ábrázolja a főfigurát. Mellette állva nagyobbacska, szintén kissé korpulens fiú ámulva nézi a mutatványt. A 180 és 150 cm magas bronz figurák közvetlenül a nagykocka járószinten állnak.

A vállra vetett kabát jó ötlet, a zsáner műfajának megfelel, a figura tömege, felépítése is megfelelő, de a mozdulat, és a „standbein” tartása nem logikus. A viselet túlhajtott, dekoratívan redőzött plasztikája modoros. A fiúcska tartása, kifejezése hiteles, jó tömegvázlat, de stílusosan jelentősen eltér a főalaktól.

Mihály Gábor két tervvel pályázott. Az 1. számú, háromalakos kompozíció egy régi bőr labdára utaló, 250 cm átmérőjű, középen max. 15 cm magas bronz gömbszeleten áll, amely plintoszként is szolgál.

A főalak túlságosan merev, a mozdulat nem hiteles, plasztikai megoldása kiegyensúlyozatlan. A jelzésszerűen feldobott, elnagyolt mellékalakok teljesen más formavilágot mutatnak, mint a főfigura. A bőrlabdát imitáló talapzat érdekes ötlet.

A 2-es pályamű teljes szerelésben ábrázolja Puskást. A feladat megoldása annyira eltér a pályázati kiírásban foglalt feltételtől, hogy értékelésétől a zsűri eltekintett.

Tóth Dávid egy 3,6 x 3,6 m alapterületű helyszínt jelölt ki az emlékhely céljára, amelyet – ülőfelület funkciójával is rendelkező – alacsony mészko architektúra zár le a villamos sínek irányában. A Dereglye utca felé nyitott kis térségre egy 2,7 m magas esztergált, fent stilizált koronában végződő oszlop kerül, ennek oldalára pattan Puskás lábáról a labda. A bravúros mutatványt három csodálkozó gyerek figyeli. A feliratozást, Puskás életútjának fontosabb eseményeit, az oszlopra vésve kívánja elhelyezni.

A terv komplett, összefogott, a figurális elemek hangulatos kis zsánerkompozíciót képeznek, a mellékalakok kifejezetten jól sikerültek. Kevésbé szerencsés a főalak megmozgatása, és ügyetlen megoldás az oszlopra pattanó labda elhelyezése. Logikus, de a látványt illetően kedvezőtlen a szűk helyhez képest terjedelmes architektúra, az oszlop a szimbolikus tartalmat tekintve félrevezető lehet.

Tóth Ernő háromalakos bronz kompozícióját a meglévő nagykocka burkolatra állítja. A 175 cm magas, délre tájolt főalakkal a két 140-155 cm magas mellékalak háromszöget bezárva képez csoportozatot. A II. variáción a mellékalakok egyenetlen vastagságú térbeli vonalrajzzal jelennek meg. A felirat a járószintbe süllyesztett 40x 60 cm-es öntött bronz táblára kerül.

A pályázó reflexív felfogása elviszi a témát a reprodukív zsánerfeladattól a humorosan interpretatív megfogalmazás irányába. A szinte komikus – a tervváltozaton egészen átírt – zsánerfigurák túlságosan alkotó módon előadott alakjai a naturalisztikus igénytel megmintázott főalakot is nevetségessé tehetik. A hiperrealista részletek és az átírt elemek nem inspiráló kontrasztot, hanem egyenetlen, kicsit zavaros látvány-együttest hoznak létre. A

főfigura logikus megmozgatása ezúttal nem sikerült, a dekázás profi mozdulatai helyett itt inkább egy focival próbálkozó civilt látunk.

Pauer Gyula kétalakos kompozíciója a pályázati kiírásból ismert megrendelői szempontok szerint készült. Konceptiótervének grafikai változata a kiíró előtt már korábban is ismert volt, feltételezhető tehát, hogy az 1:1 gipsz terv még az alkotó halála előtt készült. A főalak és a mellékalak némely részlete Pauer ismert alkotói módszerének megfelelően: testöntvény. A zsáner műfajára ez a megoldás bronzba öntve rendkívül alkalmas, azt hozza, amire a populizáló szándéknak a leginkább szüksége van: a rekonstruált valóság testközelségben élvezhető, szinte élő figuráit. Ez a Puskás alak éppen az, aminek ezen a helyen lennie kell. A tömeg, a viselkedés darabjai és a mozdulat tökéletes háromdimenziós átirata a fotográfián látható alaknak. A fiúcska figurája viszont erősen problémás, kifejezéstelen arca, tartása, traktálása teljes tévedés, a felállítás céljára tökéletesen alkalmatlan.

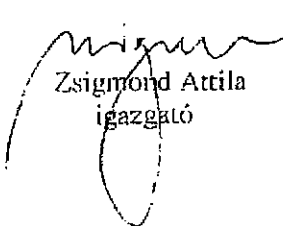
Összefoglalva: a szakmai bíráló bizottság megállapította, hogy a pályázatra benyújtott tervek a részvétel feltételeinek megfelelnek, következésképpen minden pályázó jogosult a részvételi díjra. A tervek maradéktalanul professzionális munkák, a közöttük lévő differenciát jórészt a sport-témában való jártasságnak és a mozgásformák ismeretének hiánya, illetve eltérő mértéke eredményezi.

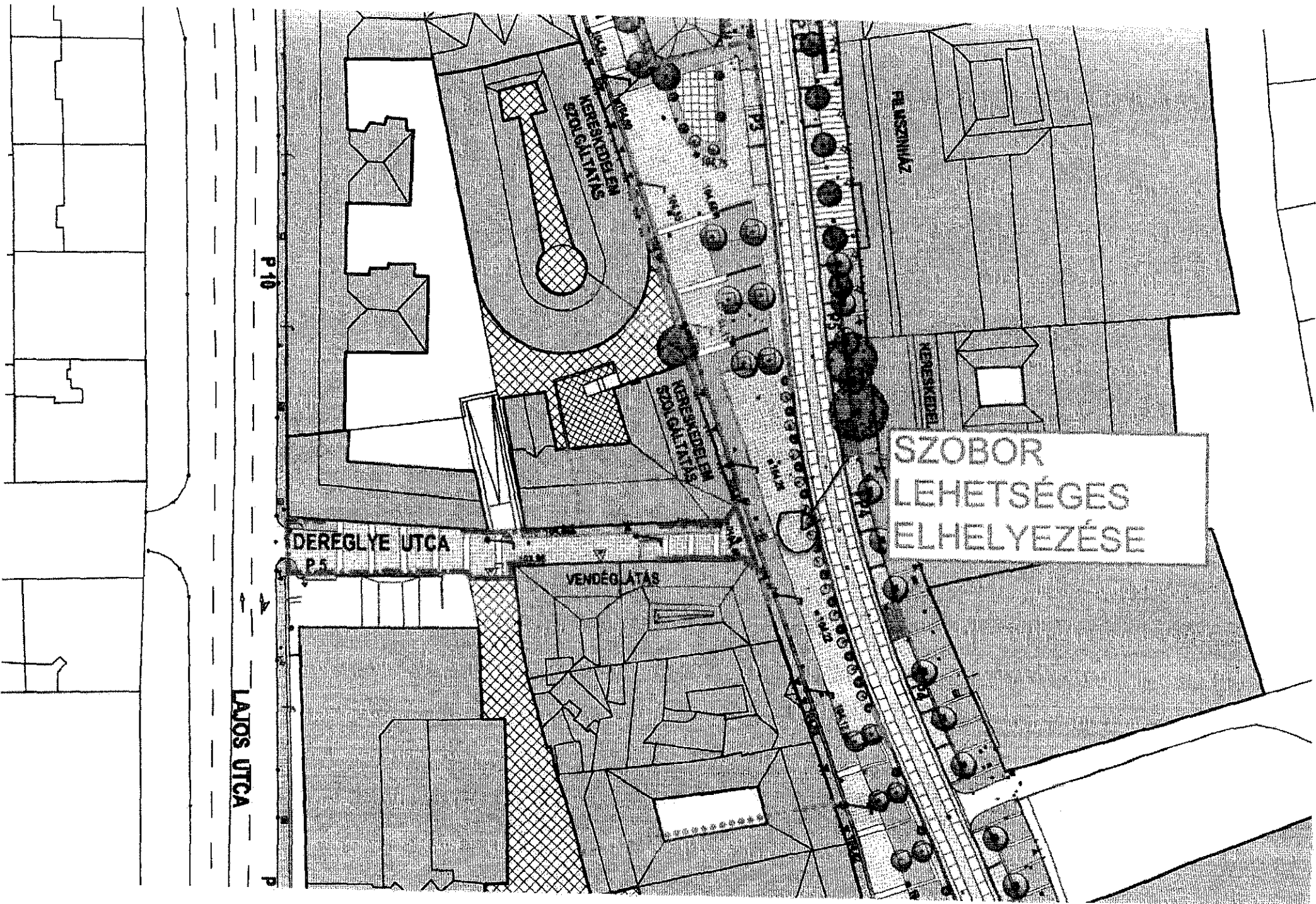
A megbízók jelenlétében folytatott alapos mérlegelést követően, a bíráló bizottság szakértői azt javasolják, hogy a Pauer-hagyatékban fennmaradt Puskás figura a pályaművek egyikének mellékalakjaként kiegészítve kerüljön megvalósításra. A mellékalak(ok) alkotója társszerzőként szerepelne Pauer mellett, feladata az egy vagy két mellékalak 1:1 léptékű testöntvényének elkészítésén túl a főalak öntésének előkészítése, művezetése, a pontos elhelyezés tervez(tel)ése és a teljes emlékmű kivitelezése. A meglehetősen összetett, nem csekély kollegialitást és alázatot igénylő feladatra a szakértők a legsikeresebb mellékalakok tervezőinek egyikét, Menasági Pétert, vagy Tóth Dávidot ajánlják felkérni.

A szakértői bizottság felhívja a beruházó figyelmét arra, hogy a Pauer-hagyatékban fennmaradt alkotás felhasználásánál a hatályos szerzői-jogi törvényre figyelemmel járjon el.

A bíráló bizottság munkájában Illyés Antal és Palotás József szobrász, valamint Szilágyi András építész szakértők vettek részt, a megbízó képviselőjében dr. Hatházi György, Barna Sándor, Barna Katalin és László Helga, a BTM Budapest Galéria részéről Matzonné Gergő Gertrud voltak jelen.

Budapest, 2012. december 16.

Zsigmond Attila
igazgató

SZOBOR
LEHETSÉGES
ELHELYEZÉSE

